

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē
॥ daśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ daśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

vasiṣṭhasya sṛṣṭiparamparayā
sahēkṣvākukulaparamparāmupavarṇya jyēṣṭhasyaiva
rājyābhiṣēcanamucitamiti niścitya śrīrāmaṃ prati
rājyagrahaṇārthamanurōdhaḥ

kruddhamājñāya rāmaṃ tu
vasiṣṭhaḥ pratyuvāca ha |
jābālirapi jānītē
lōkasyāsyā gatāgatim ॥ 2.110.1 ॥

nivartayitukāmastu
tvāmētaḍ vākyamabravīt |
imāṃ lōkasamutpattiṃ
lōkanātha nibōdha mē ॥ 2.110.2 ॥

sarvaṃ salilamēvāsīt
pṛthivī tatra nirmītā |
tataḥ samabhavad brahmā
svayambhūrdaivataiḥ saha ॥ 2.110.3 ॥

sa varāhastatō bhūtvā
 prōjjahāra vasundharām |
 asṛjacca jagat sarvaṃ
 saha putraiḥ kṛtātmabhiḥ || 2.110.4 ||

ākāśaprabhavō brahmā
 śāśvatō nitya avyayaḥ |
 tasmānmarīciḥ sañjajñē
 marīcēḥ kaśyapaḥ sutaḥ || 2.110.5 ||

vivasvān kaśyapājajñē
 manurvaivasvataḥ svayam |
 sa tu prajāpatiḥ pūrva -
 mikṣvākustu manōḥ sutaḥ || 2.110.6 ||

yasyēyaṃ prathamam dattā
 samṛddhā manunā mahī |
 tamikṣvākumayōdhyāyām
 rājānam viddhi pūrvakam || 2.110.7 ||

ikṣvākōstu sutaḥ śrīmān
 kukṣirityēva viśrutaḥ |
 kukṣērathātmajō vīrō
 vikukṣirudapadyata || 2.110.8 ||

vikukṣēstu mahātējāḥ
 bāṇaḥ putraḥ pratāpavān |
 bāṇasya ca mahābāhu -
 ranaraṇyō mahātapāḥ || 2.110.9 ||

nānāvṛṣṭirbabhūvāsmin
 na durbhikṣaḥ satāṃ varē |
 anaraṇyē mahārājē
 taskarō vāpi kaścana || 2.110.10 ||

anaraṇyānmahārāja
 prthū rājā babhūva ha |
 tasmāt prthōrmahātējā -
 striśaṅkurudapadyata || 2.110.11 ||

sa satyavacanād vīraḥ
 saśarīrō divaṃ gataḥ |
 triśaṅkōrabhavat sūnu -
 rdhundhumārō mahāyaśāḥ || 2.110.12 ||

dhundhumārānmahātējā
 yuvanāśvō vyajāyata |
 yuvanāśvasutaḥ śrīmān
 māndhātā samapadyata || 2.110.13 ||

māndhātustu mahātējāḥ
 susandhirudapadyata |
 susandhērapi putrau dvau
 dhruvasandhiḥ prasēnajit || 2.110.14 ||

yaśasvī dhruvasandhēstu
 bharatō ripusūdanaḥ |
 bharatāt tu mahābāhō -
 rasitō nāma jāyata || 2.110.15 ||

yasyaitē pratrājāna
 udapadyanta śatravaḥ |
 haihayāstālajaṅghāśca
 śūrāśca śaśabindavaḥ || 2.110.16 ||

tāmstu sarvān prativyūhya
 yuddhē rājā pravāsitaḥ |
 sa ca śailavarē ramyē
 babhūvābhiratō muniḥ || 2.110.17 ||

dvē cāsya bhāryē garbhinyau
 babhūvaturiti śrutiḥ |
 tatra caikā mahābhāgā
 bhārgavaṃ dēvavarcasam || 2.110.18 ||

vavandē padmapatrākṣī
 kāṅkṣiṇī putramuttamam |
 ēkā garbhavināśāya
 sapatnyai garalaṃ dadau || 2.110.19 ||

bhārgavaścyavanō nāma
 himavantamupāśritaḥ |
 tamṛṣiṃ sābhyupāgamyā
 kālindī tvabhyavādayat || 2.110.20 ||

sa tāmabhyavadat prītō
 varēpsuṃ putrajanmani |
 putrastē bhavitā dēvi
 mahātmā lōkaviśrutaḥ || 2.110.21 ||

dhārmikaśca subhīmaśca
 vaṃśakartārisūdanaḥ |
 śrutvā pradakṣiṇaṃ kṛtvā
 muniṃ tamanumānya ca || 2.110.22 ||

padmapatrasamānākṣaṃ
 padmagarbhasamaprabham |
 tataḥ sā gṛhamāgamyā
 patnī putramajāyata || 2.110.23 ||

sapatnyā tu garastasyai
 dattō garbhajighāṃsayā |
 garēṇa saha tēnaiva
 tasmāt sa saḡarō'bhavat || 2.110.24 ||

sa rājā saḡarō nāma
 yaḥ samudramakhānayat |
 iṣṭvā parvaṇi vēgēna
 trāsayāna imāḥ prajāḥ || 2.110.25 ||

asamañjastu putrō'bhūt
 saḡarasyēti naḥ śrutam |
 jīvannēva sa pitrā tu
 nirastaḥ pāpakarmakṛt || 2.110.26 ||

aṃśumānapi putrō'bhū -
 dasamañjasya vīryavān |
 dilīpōṃ'sumataḥ putrō
 dilīpasya bhagīrathaḥ || 2.110.27 ||

bhagīrathāt kakutsthaśca
 kākutsthā yēna tu smṛtāḥ |
 kakutsthasya tu putrō'bhūd
 raghuryēna tu rāghavāḥ || 2.110.28 ||

raghōstu putrastējasvī
 pravṛddhaḥ puruṣādakaḥ |
 kalmāṣapādaḥ saudāsa
 ityēvaṃ prathitō bhuvi || 2.110.29 ||

kalmāṣapādaputrō'bhū -
 cchañkhaṇastviti naḥ śrutam |
 yastu tadvīryamāsādyā
 sahasainyō vyanīnaśat || 2.110.30 ||

śaṅkhaṇasya tu putrō'bhū -
 cchūraḥ śrīmān sudarśanaḥ |
 sudarśanasyāgnivarṇa
 agnivarṇasya śīghragaḥ || 2.110.31 ||

śīghragasya maruḥ putrō
 marōḥ putraḥ praśuśruvaḥ |
 praśuśruvasya putrō'bhū -
 dambarīṣō mahāmatīḥ || 2.110.32 ||

ambarīṣasya putrō'bhū -
 nnahuṣaḥ satyavikramaḥ |
 nahuṣasya ca nābhāgaḥ
 putraḥ paramadhārmikaḥ || 2.110.33 ||

ajaśca suvrataścaiva
 nābhāgasya sutāvubhau |
 ajasya caiva dharmātmā
 rājā daśarathaḥ sutaḥ || 2.110.34 ||

tasya jyēṣṭhō'si dāyādō
 rāma ityabhiviśrutaḥ |
 tad grhāṇa svakaṃ rājya -
 mavēkṣasva jagannṛpa || 2.110.35 ||

ikṣvākūṇāṃ hi sarvēśāṃ
 rājā bhavati pūrvajaḥ |
 pūrvajā nāvaraḥ putrō
 jyēṣṭhō rājābhiśicyatē || 2.110.36 ||

sa rāghavāṇāṃ kuladharmamātmanaḥ
 sanātanaṃ nādya vihantumarhasi |
 prabhūtaratnāmanuśādhi mēdinīṃ
 prabhūtarāṣṭrāṃ pitṛvanmahāyaśaḥ || 2.110.37 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 ayōdhyākāṇḍē daśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||